

Opinnäytetyöteksteihin vauhtia intensiivisissä kirjoituspajoissa

22.8.2022

tags: kirjoituspaja, opinnäytetyö, tekstinohjaus

Tiina Airaksinen, FM, yliopisto-opettaja, Tampereen yliopisto

tiina.airaksinen@tuni.fi

KEHITTÄMINEN JA KOKEILUT

(https://yliopistopedagogiikka.files.wordpress.com/2022/08/yp-osastotunnus-kehittaminen-ja-kokeilut_page_013-9.png)

Kandidaatintyön ohjaajilla on yleensä monta ohjattavaa eikä riittävää ohjausresurssia niille ohjattaville, jotka tarvitsevat perusteellisempaa akateemisen kirjoittamisen ohjausta. Tarkastelen tässä artikkelissa tekstinohjaajan luotsaamia intensiivisiä kirjoituspajoja yrityksenä vastata opinnäytteiden tekstinohjauksen haasteisiin. Suunnittelin ja ohjasin Aalto-yliopiston tekniikan korkeakoulussa kandidaatintyötä tekevien intensiivisiä kirjoituspajoja lukuvuonna 2018–2019. Osallistujat saivat opinnäytetekstiään eteenpäin, koska pajassa oli kirjoitusrauha, sinne oli pakko tulla tietyksi ajaksi ja siellä oli sosiaalinen paine kirjoittamiseen.

Akateemiset tekstitaidot osana asiantuntijuutta

Yliopisto-opiskelija opiskelee akateemisia tekstitaitoja tavallisesti opintojensa alussa, usein myös lopussa. Niitä tarvitaan opinnoissa, yliopistoyhteisöön kiinnittymisessä ja asiantuntijaksi kasvamisessa. Akateemiset tekstitaidot ovat kytköksissä yliopistoyhteisön tekstikäytänteisiin ja tieteenalakohtaisiin kielellisiin käytänteisiin. (Kiili & Mäkinen, 2011, 222.) Kiili ja Mäkinen (2011, 222) määrittelevät akateemiset tekstikäytännöt lukemiseen, kirjoittamiseen ja keskustelemiseen liittyviksi tilannesidonnaisiksi toiminnoiksi eli tavoiksi, joilla tekstien kanssa toimitaan eri tilanteissa. Opinnäytetyöteksti kirjoitetaan tutkinto-opintojen loppuvaiheessa, jolloin tekijällä voi olettaa olevan riittävät akateemiset tekstitaidot.

Monen kandidaatintyötään tekevän akateemiset tekstitaidot ja jopa perustekstitaidot ovat kuitenkin puutteellisia. Esimerkiksi tieteellisen tekstin lukeminen saattaa sujua hitaasti, lähteiden dokumentointi epävarmasti ja ylipäänsä lukeminen ja kirjoittaminen tuottavat ongelmia. Kirjoitusjumi on yleinen tekstityön hidaste, ja tekstin prosessointi voi olla vaikeaa. Huonot kokemukset kirjoittamisesta ja taitamattomasti annettu palaute teksteistä voivat vaikuttaa kielteisesti. Intensiiviselle kirjoituspajalle on siten selvästi tunnistettava tarve. Muut syyt osallistua pajaan voivat liittyä esimerkiksi opiskelijan elämäntilanteeseen. Hänellä saattaa olla talous-, terveys- tai perhehuolia tai työpaineita.

Kirjoituspajakokeilun taustaa

Aalto-yliopiston tekniikan korkeakoulussa tieteellisen kirjoittamisen opetus on integroitu kandidaattiseminaariin ja kandidaatintyöhön. Se sisältää kaksi kaksoistunnin luentoa, joita seuraa kaksi kaksoistunnin tekstipajaa. (Aalto-yliopisto, Kandidaatin tutkinnon kieli- ja viestintäopinnot.) Luennoista ensimmäinen käsittelee tieteellisen tekstin kirjoittamisprosessia ja rakennetta, toinen tieteellisen tekstin konventioita. Tekstipajoissa opiskelijat työstävät kandidaatintyötään ja saavat sen tekstinäytteestä sekä vertaispalautteen että opettajan palautteen. Kandidaatintyön tekstinäyte on myös kypsyysnäyte (ns. pedagoginen eli integroitu kypsyysnäyte). Se sisältää työn sisällysluettelon, johdannon ja 3–5 sivua jostakin käsittelyluvusta. (Aalto-yliopisto, Kypsyysnäyte.)

Kandidaatintyö on tarkoitus tehdä yhdessä lukukaudessa, jonka aikana suoritetaan myös kandidaattiseminaari. Aikataulu on tiivis. Pakollisissa tekstipajoissa paljastui toistuvasti kirjoittamisen ongelmia: tekstiä oli ollut vaikea jäsentää ja tuottaa, ja joillakin kirjoittajilla oli ilmeisiä hankaluuksia hallita kirjoittamisprosessia, tieteellisen tekstin konventioita, ajankäyttöä ja tekstin- ja kielenhuollon normeja. Näiden kirjoittamisen hidasteiden ainakin osittaiseksi raivaamiseksi ideoin intensiiviset kirjoituspajat eräänlaisiksi kirjoittamisretriiteiksi. Kirjoituspajojen tarkoitus oli edistää kandidaatintyötekstin valmistumista antamalla tekstintekoon työkaluja, työrauhaa ja ohjausta. Tavoitteena oli prosessoida tekstiä tarkoituksenmukaisessa ympäristössä, jossa on kirjoitusrauhan lisäksi saatavilla tekstinohjaajan antamaa tukea ja palautetta.

Kirjoituspajoja edelsi ennakkokysely, jossa selvitettiin ilmoittautuneiden syitä osallistua pajaan. Opiskelijat ilmaisivat kirjoittamiseen liittyviä pulmiaan kirjoituspajan ennakkokyselyssä muun muassa näin:

Opinnäytteen kirjoittaminen on yksinäistä ja puuduttavaa. Se nielee aikaa, vaivaa ja voimia.

En pääse alkuun. On kirjoitusjumi.

Ohjaajani ei ole kiinnostunut aiheestani.

Minulla on lukivaikeus. En kirjoita, ellei ole pakko.

Tieteellinen teksti pelottaa.

Kirjoituspajakokeilu

Suunnittelin ja ohjasin Aalto-yliopistossa lukuvuonna 2018–2019 neljä kandidaatin opinnäytettään tekevien tekniikan opiskelijoiden intensiivistä kirjoituspajaa, joiden nimi oli opetussuunnitelmassa *Opinnäytteen kirjoittajan työkalut*. Nämä pajat olivat vapaasti valittavia opintoja ja yhden opintopisteen laajuisia. Tiedotin kirjoituspajasta koulutusohjelmien kandidaattiseminaarien vastuopettajille ja koordinaattoreille sekä tieteellisen kirjoittamisen pakollisilla luennoilla ja tekstipajoissa. Kävin seminaareissa esittäytymässä ja kertomassa pajoista. Korostin ajoitusta: kirjoituspajaan kannattaa tulla siinä vaiheessa, kun on ajankohtaista tehdä valmista tekstiä ja tarkoitus saada työ valmiiksi tai lähes valmiiksi.

Kurssiesitteeseen olin määritellyt kirjoituspajan tavoitteeksi seuraavan: ”prosessoida

kandidaatintyötekstiä ja edistää sen valmistumista”. Kirjoituspajan sisällön olin muotoillut näin: ”oman kandidaatintyön kirjoittaminen vireillä olevasta kohdasta pajatyöskentelynä (esim. jokin käsittelyluku, tulosluku, johtopäätökset ja pohdinta), versiointi ja palaute; tarpeen mukaan työskentelyä tukevia teemoja, kuten kirjoittamisen apukeinoja ja -tekniikoita; kirjoituspajan ohjaajan palaute ja tuki; tutkimuksellinen lukutaito; tutkimustekstin piirteet”. (Airaksinen, 2018.)

Pajaryhmiä oli molempina lukukausina kaksi. Syksyn pajaryhmiin ilmoittautui yli 30 ja pajan suoritti 13 opiskelijaa, ja kevään pajaryhmiin ilmoittautui niin ikään yli 30 ja pajan suoritti 16 opiskelijaa. Osalle osoitettiin vaikeaksi osallistua kolmena peräkkäisenä päivänä, joten heiltä jäi paja

suorittamatta.

Kirjoituspajasta sai suorituksen osallistumalla pajaan täysipainoisesti kolmen peräkkäisen aamu- tai iltapäivän ajan neljäksi tunniksi kerrallaan. Yhden pajan kokonaiskesto oli siis 12 tuntia. Pajalle varattiin väljä luokkatila. Ryhmän enimmäiskoko oli 20 opiskelijaa. Ryhmissä oli keskimäärin seitsemän osallistujaa. Opiskelijoilla oli mukanaan oma tietokone, lähteitä ja muistiinpanovälineet. Itse olin läsnä tekstinohjaajana, joka huolehti toiminnan sujuvuudesta. Istuin luokkatilan etuosassa, ja pöytäni ääressä oli vastaanotto niille, jotka halusivat tulla keskustelemaan kirjoittamisestaan ja saamaan tekstinohjausta tai palautetta. Joka kerran alussa opiskelijat asettivat meneillään olevan pajakerran tavoitteet ja pajakerran lopussa refleктоivat, miten olivat ne saavuttaneet.

Aloituskerralla esittäydettiin ja kerrottiin omasta opinnäytteestä. Jokainen oli tehnyt ennakkotehtävän, jossa esitteli aiheensa, metodinsa ja työnsä senhetkisen vaiheen, olennaiset lähteensä ja syyt osallistua pajaan sekä pohti, miksi opinnäytetyön kirjoittaminen innostaa ja askarruttaa. Kerroin kirjoituspajan toimintatavoista ja osallistujien käytössä olevasta My Courses -kursaalustasta, jossa oli runsaasti aineistoa: tietoperustaa, tehtäviä ja linkkejä itseopiskeltavaan materiaaliin, kuten Kielijelppi- ja Kotus-sivustoihin.

Toisella pajakerralla pidettiin vertaispalautetuokio. Siihen valmistauduttiin My Coursesissa olleen aineiston avulla. Tekstiversioita luettiin ristiin pareina tai kolmikoina ja annettiin palautteet keskustellen.

Alustin jokaisella pajakerralla keskeisestä temasta lyhyesti lähinnä muistin virkistämiseksi: 1) tekstin rakenteesta, 2) lähteiden käytöstä ja merkintätavoista ja 3) tyylistä ja tekstin havainnollisuudesta. Nimitin alustuksia tietoisuuksi. Teemoista tehtiin nopeita harjoituksia. Suurin osa pajaistuntojen ajasta kirjoitettiin omaa kandidaatintyötekstiä. Viimeisen pajakerran lopuksi muistuttelin lopputehtävästä eli koko kirjoituspajan reflektionista, johon oli erillinen ohjeistus.

Kirjoituspajakokeilua ohjanneita periaatteita ja niiden sovelluksia

Kirjoituspajassa annettava tekstinohjaus ja palaute oli luottamuksellista. Jokaisen oli saatava työskennellä pajassa turvallisesti ja uskaltaa tuoda keskusteluun keskeneräiset tekstiversionsa. Ohjaajana perusorientaationi oli kannatteleva, mutta toisaalta pajatyöskentelyssä ja palautteenannossa tarvittiin tilanteittain myös tutkivaa, opettavaa ja ongelmanratkaisuo-rientaatiota. (Ks. Vehviläinen, 2014.) Toin esiin tekstien vahvat puolet ja yritin oivalluttaa kirjoittajia löytämään teksteihinsä parhaat ratkaisut sen sijaan, että olisin tarjonnut valmista ratkaisua. Pajassahan oli tarkoitus kartuttaa omia asiantuntijan tekstitaitoja. Teknisiin ja käytännön pulmiin esitin suoriakin ratkaisuehdotuksia tai kysyin niitä ryhmän opiskelijoilta. Kandidaatintyön kirjoittaminen aktivoi monen pajaan osallistujan kysymään perustavista tekstuaalisista asioista, kuten rakenneratkaisuista, argumentoinnista ja lähteiden käyttö- ja merkintätavoista sekä pienemmistä teknisistä asioista ja muotoseikoista, kuten riviväleistä, sitaattien merkintätavoista tai lähdeluettelon asemoinnista. Opiskelijat kysyivät oma-aloitteisesti ja vaikuttivat ymmärtävän, milloin ja miksi vastaukseni oli yksiselitteinen ja neuvova, milloin taas kannustin itsenäiseen ajatteluun ja ongelmanratkaisuun. (Ks. Vehviläinen, 2009.)

Kannustin sekä palautteen antajia että saajia kysymään ja varmistamaan, jos he eivät olleet varmoja, ovatko ymmärtäneet oikein. Vehviläisen (2013, 237) mukaan ohjaus tukee oppimis- ja työprosesseja siten, että ohjattavan toimijuus vahvistuu ja ohjattava alkaa itse ottaa vastuuta näistä prosesseista. Kirjoituspajojen tekstinohjaus oli yhteisöllistä ja yksilöllistä, ja se kohdistui sekä tuotokseen että työprosessiin.

Emotionaalisen tuen tarvetta oli jonkin verran, ja olin valmis sitä tekstinohjaajana antamaan. Sen tarve kumpusi sekä tekstinulkoisista asioista, kuten osallistujan elämäntilanteesta, opinnäytetyöprosessin turhauttavuudesta tai kielteisistä ohjauskokemuksista, että tekstiin liittyvistä

asioista, kuten kirjoitusjumista tai omia tekstiversioita kohtaan tunnetusta häpeästä. Ohjaajien valmius kohdata tällaisia tilanteita ja antaa ohjattavalle emotionaalista tukea vaihtelee. (Komppa, Jokela, Salomaa & Muurinen, 2019.)

Kirjoituspajaan osallistuneiden opiskelijoiden kokemuksia

Keräsin kirjoituspajan viimeisellä kerralla osallistujilta palautetta lomakkeella, johon he kirjasivat myös kehittämisideoita.

Toimivinta pajoissa oli vastaajien mukaan tilaisuus keskittyä kirjoittamiseen häiriöttömässä mutta valvotussa ympäristössä, jossa sai tarvitessaan apua. Pajoissa vallitsi sosiaalinen paine, jonka suurin osa osallistujista koki edistäneen kirjoitustyötä. Mahdollisuus keskittyä omaan tekstiin tilassa, jossa oli omaan tekstiinsä keskittyneitä vertaisia, tuki tekstin tuottamista. Pajatyöskentelyyn sitouduttiin, koska se ryhdisti työprosessia ja motivoi:

Kirjoitustilanne oli toimiva, sillä täällä pystyi hyvin keskittymään kandiin.

Sai omassa rauhassa kirjoittaa ja apua silloin kun tarvi.

Olin tekstinohjaajana läsnä kaikissa pajakokoontumisissa ja käytettävissä palautteenantajana ja keskustelukumppanina, mikä oli palautteiden mukaan tärkeä tuki työskentelylle. Olennaista oli saada apua silloin, kun itselle sopi. Lyhyet tietoisut ja vinkit koettiin hyödyllisiksi. Ne rytmittivät työskentelyä. Moni mainitsi kirjoittamistaan edistävänä asiana pajan kannustavan ilmapiirin ja keskittyneen tunnelman. Vertaispalaute oli osalle hyödyksi, osa taas ei kokenut saavansa siitä kovinkaan paljon:

Koin hyödyllisenä rauhan ja keskittyneen tunnelman.

Tuntien alussa annetut vinkit [edistivät].

Luokkatilan huono ilma oli mainittu kahdessa palautteessa opinnäytteen kirjoittamista hidastaneena asiana. Yksittäisiä mainintoja olivat oman motivaation ajoittainen puute, läppäriin tehottomuus, sosiaalisen median houkutukset, oma vireystila, elämäntilanne, epäergonomiset tuolit ja aikainen ajankohta aamulla. Huomionarvoista on, että 12 palautteenantajaa oli sitä mieltä, että mikään ei hidastanut opinnäyteprosessia:

Ei mikään [hidastanut]! Päinvastoin!

Yhtenä päivänä oma vireystila hidasti kirjoittamista ja tiedonhakua.

Kaikki pajaryhmiin osallistuneet olivat saavuttaneet pajalle asettamansa tavoitteet täysin tai osittain. Osallistujien tavoitteita olivat muun muassa oman tekstin vieminen eteenpäin, kirjoittamisen aktivoiminen, motivaation löytäminen kirjoittamiseen, luonnoksen aikaansaaminen koko tekstistä, tekstin muokkaaminen ja editointi, vauhtiin pääseminen kirjoittamisessa, vinkkien saaminen ja soveltuvan materiaalin löytäminen työn viimeiseen lukuun. Toistuvasti mainittu tavoite oli oman tekstin vieminen eteenpäin. Joillakin oli tarkkojakin tavoitteita, esimerkiksi viisi sivua hyvälatausta tekstiä.

[Odotin] kirjoittamista omassa rauhassa mutta myös valvotussa ympäristössä. Odotukseni täyttyivät täysin.

Tavoite oli saada selvät sävelet kirjoittamiseen. Maaliin päästiin.

Kirjoituspajan ja My Coursesin aineistot koettiin sekä hyödyllisiksi että osin turhiksi. Osa oli tutustunut niihin, ja osa ei pitänyt niitä kovin tärkeinä.

Palautteissa oli muutama kehittämisidea:

Paja voisi olla useampipäiväinen.

Pajaa kannattaisi mainostaa näkyvämmiin.

Paras ajoitus olisi aikaisintaan seminaarin keskivaiheilla ja sopivasti muutama viikko ennen työn palauttamista.

Oma kokemukseni myötäilee opiskelijoiden kokemuksia mutta toi esiin myös uusia ideoita pajan näkyvyyden kasvattamiseksi. Muutama lisäkerta toisi työskentelyyn lisää myönteistä rutiinia ja jatkuvuuden kokemusta. Pajan ajoitusvinkki oli hyvin perusteltu ja kannattaa ehdottomasti ottaa huomioon opintojaksojen aikatauluissa. Kirjoituspajaa voi mainostaa esittein ja vierailuilla kandidaattiseminaarien aloituksissa ja sähköisillä oppimisalustoilla. Ydinsanoma voisi olla naseva ja rento tervetuloivotus ja ”tuote-esittely”, joka toisi konkreettisesti esille kirjoituspajan idean, ominaisuudet, edut ja hyödyt. Tässä kokeilussa vierailin muutaman seminaarin aloituksessa. Palautteet voisivat auttaa lisäämään pajan tunnettuutta. Kirjoituspajakokeilu onnistui yli odotusteni. Sitä kannattaa kehittää palautteen ja kokemuksen pohjalta ja tarjota aktiivisesti koulutusohjelmille. Harvoin kurssista saa niin myönteistä palautetta.

Ihan mahtava kurssi!

Lähteet

Aalto-yliopisto, Kandidaatin tutkinnon kieli- ja viestintäopinnot. (8.6.2020).

Saatavilla <https://into.aalto.fi/pages/viewpage.action?pageId=28427372>
(<https://into.aalto.fi/pages/viewpage.action?pageId=28427372>)

Aalto-yliopisto, Kypsyysnäyte. (8.6.2020).

Saatavilla <https://into.aalto.fi/pages/viewpage.action?pageId=1197088>
(<https://into.aalto.fi/pages/viewpage.action?pageId=1197088>)

Airaksinen, T. (2018). LC-7017 *Opinnäytteen kirjoittamisen työkalut: kirjoitusviestinnän integraatio*. Intensiivisen kirjoituspajan esite. Espoo: Aalto-yliopisto.

Kiili, C. & Mäkinen, M. (2011). Akateemiset tekstitaidot ja niiden ohjaaminen yliopistossa. Teoksessa M. Mäkinen, V. Korhonen, J. Annala, P. Kalli, P. Svärd & V.-M. Värri (toim.), *Korkeajännityksiä: Kohti osallisuutta luovaa korkeakoulutusta* (s. 219–241). Tampere: Tampere University Press. Saatavilla <https://urn.fi/urn:isbn:978-951-44-8530-5> (<https://urn.fi/urn:isbn:978-951-44-8530-5>)

Komppa, J., Jokela, S., Salomaa, A. & Muurinen, H. (2019). Ohjaaja ja emotionaalinen tuki. *Yliopistopedagogiikka* 26(3), 47–50. Saatavilla <https://lehti.yliopistopedagogiikka.fi/2019/12/31/ohjaaja-ja-emotionaalinen-tuki/> (<https://lehti.yliopistopedagogiikka.fi/2019/12/31/ohjaaja-ja-emotionaalinen-tuki/>)

Vehviläinen, S. (2009). Student-initiated advice in academic supervision. *Research on Language and Social Interaction*, 42(2), 163–190.

Saatavilla <https://doi.org/10.1080/08351810902864560> (<https://doi.org/10.1080/08351810902864560>)

Vehviläinen, S. (2013). Opinnäytteen ohjauksen ulottuvuuksia: Sovellus yliopistopedagogiseen koulutukseen. *Aikuiskasvatus* 33 (3), 234–241. Saatavilla <https://doi.org/10.33336/aik.94054>
(<https://doi.org/10.33336/aik.94054>)

Vehviläinen, S. (2014). *Ohjaustyön opas: Yhteistyössä kohti toimijuutta*. Helsinki: Gaudeamus.

from → Yliopistopedagogiikka 2022/1

No comments yet

This site uses Akismet to reduce spam. [Learn how your comment data is processed.](#)